

Zato pa, vi osiveli nekdanji voditelji naroda, nikar ne mislite, da gre vse narobe, ker se ne vrši tako, kakor ste si vi zamišljali narodno življenje; a tudi vi, mladi delavci, ne prezirajte naših očetov in ne smatrajte njih dela za neplodno! Mladi nadaljujejo, kar so stari začeli; namen je isti, a različna je oblika in različna so sredstva! Isto ostane tudi vse čase pošteno srce, ista njega cena; le nepoštenjake je treba izbaciti, v starih in sedanjih časih!

Dr. Vošnjak smatra „svoje“ čase za najlepše čase; to je umevno: kjer največ delamo, tam nam je najbolj všeč; tako je tudi umevno, da obsegajo njegovi „spomini“ baš tista leta, ko je stal on v sredini vsega gibanja, in da jih je prekinil in končal z l. 1873. Dobimo sicer vtisk, da smatra poznejšo dobo, ki nanjo namiguje le mimogrede, za manj plodno; zato pa novodobniki ne smejo biti ogorčeni, ker je to malouvaževanje treba meriti le ob nekdanji osebni vlogi našega pisatelja.

Koliko je še med nami tistih mož, ki so okrog l. 1870. stali na braniku za naš narod? Komaj smo jih začeli šteti, že smo jih našli. In nas še tedaj morda niti na svetu ni bilo! Zdaj se pa vprašajmo: kake spomine bodo pisali čez štirideset let naši sedanji voditelji? Kake bomo pisali mi, ki se še neradi usedemo, da bi napisali razglednico? ... Zato pa spoštujmo Vošnjakove „Spomine“; naj jih spoštujejo tudi tisti, ki se zdaj čutijo kot reformatorji in kaj malo uvažujejo stare naše voditelje! Prav veseli bodo smeli biti naši potomci, če bodo ti gospodje čez 40 let imeli v sebi še toliko životvorne moči, da se bodo kakor dr. Vošnjak trudili mesece in mesece z zapisovanjem starih vtiskov, z osveženjem pobledelih spominov s pomočjo zapiskov, listov, aktov ... Neizmerno moč ima sklep, je prav povedal praktični Koseski; a izkušnja kaže, da je od sklepa do izvršitve še jako daleč; na stara leta pa je sklep še težji; kajti čemu vezati samega sebe, ko ne vem, ne poseže li višja moč nenadoma vmes! Zato bodimo Vošnjaku hvaležni za to, kar nam je dal; saj se je bati, da bi brez njegove pomoči za ono dobo ne dobili nič drugega nego to, kar že imamo — to je: raztreseno mrtvo snov — in to, kar bi si sami sestavili — to je: subjektivne trditve oddaljenega motrilca.

V podrobno presojo knjige in njene zasnove se ne spuščam; povedal sem o prvem zvezku svoječasno svoje mnenje in to velja tudi za pričujočega. V vsebini sami pa je utemeljena tale razlika med zvezkoma: prvi je važnejši za slovstvenika, drugi za politika. V obeh pa je dr. Vošnjak postavil lep spomenik svoji dobi in sebi.

Dr. Jos. Tominšek.

Ivan Lah: Vaška kronika. To je drugo izvirno delo, ki ga je izdala „Narodna založba“. Cena knjigi 1 K 70 h, po pošti 1 K 90 h.

Janka Kersnika zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj. Zvezek V., sešitek I. Cena broš. zvezku 3 K 50 h, po pošti 3 K 70 h.

Ta sešitek obsega pesmi, enodejanko „Berite novice“ pa leposlovne in politične listke pisateljeve. Urejevanje tega zvezka je provzročilo brez dvojbe mnogo truda, ker je bilo treba spise, ki jih prinaša, iskati po raznih listih. Prav pa je, da se tudi take stvari, kakor so na pr. listki, podajo med zbranimi spisi, prvič zato, ker so vredne, da se otmejo pozabljenju, in drugič zato, ker so velekarakteristične. Tako šele bomo docela spoznali osebnost rajnega Kersnika!

Drugi del tega zvezka prinese življenjepis in kritično-estetično oceno pisateljevo iz peresa g. urednika, katere se že naprej odkritosrčno veselimo.

Družba sv. Mohorja je začela razpošiljati svoje letošnje publikacije, in sicer: 1. Koledar za leto 1908 z običajno koledarsko vsebino in več beletrističnimi in poučnimi spisi. 2. „Slovenske večernice“, 59. zvezek z literarnimi doneski

I. M. Dodiča, Ks. Meška, Iv. Trošta, Jožefa Bekša, J. Pangraca, Starogorskega, Kompoljskega in Fr. Neubauerja. 3. „Življenja trnjeva pot“. Resnična povest iz polpreteklega časa, spisal J. Kostanjevec. 4. Pamet in vera. III. del, spisal I. M. Seigerschmied. 5. Umni čebelar, spisal župnik Fr. Lakmayer. 6. Zgodbe sv. pisma. (Novi testament.) 14. zvezek. Spisal dr. J. Ev. Krek.

O eni ali drugi teh knjig izpregovorimo še. Družba ima letos 79.146 članov, torej za 2823 manj kot prejšnje leto. To je za nas, ki smatramo prej kot slej delovanje družbe navzlic vsemu, ker se ji morda celo po pravici očita, za prekoristno za naš narod, žalostno znamenje. Odbor navaja kot glavni vzrok za odpad članov posebno to, da letos molitvenika ni! Samo če je res, samo če se odbor navzlic gotovim poročilom ne nahaja v zmoti! Kajti ne moremo si misliti, kam naj bi ljudje vsako leto z novim molitvenikom! Brez vsega šovinizma smo in gotovo ne spadamo med tiste, ki bi rekli, raje nič nego tako — če molitvenik mora biti, potem naj bo! — Toda mnenja smo, se da trditvam posameznikov ne sme dajati presplošen pomen in da je dolžnost odborova, še nadalje zasledovati vzroke veliki fluktuaciji, ki se je pokazala pri številu članov. In če se odbor prepriča, da so vzroki še drugi, potem mora po možnosti skrbeti za to, da se tudi ti vzroki odpravijo! Skrivati se za fraze bi bilo neodpustljivo! Družba sv. Mohorja je last celega naroda, vsi imamo pravico, govoriti o nji, zlasti pa tisti, ki nam je res za njen prosep! Stotisoč članov smo si želeli imeti in lahko bi jih imeli, ali če pojde stvar tako dalje, potem jih ne bomo imeli nikdar!

F. M. Dostojevski: Ponižani in razžaljeni. Poslovenil Vladimir Levstik. (Leposlovna knjižnica.) Cena 3 K, vez. 4 K 20 h.

Človek bi skoro rekel, da je šteti uredništvu „Leposlovne knjižnice“ v zaslugo, ako objavi tako znamenito delo v dobrem prevodu, kakršnega bi od V. Levstika lahko pričakovali. Pa le na videz. Ko knjigo odpreš in jo prelistaš natančneje, vidiš takoj, da je samo prof. Debevca — sicer zgolj življenjepisni, a v tem pogledu prav dobri — uvod užival blagodejni vpliv korektore. Delo samo je od kraja do konca nepopravljeno in mrgoli napak, ki tuintam naravnost obračajo zmisel teksta. Besedni red in podobne doslednosti so stvari, ki se niti stavcu, niti korektorju, niti izdajateljem niso zdele vredne vpoštevanja. Takšnega preziranja ne zasluži niti avtor, niti prelagatelj. Čudno se tudi vidi, da stoji na — drugače dovolj lični — vezbi knjižice zgolj naslov „Leposlovna knjižnica. Zv. VI.“ Nič drugega! In to pri romanu v štirih delih in z epilogom, ki obsega nad 500 strani, in ki mu je avtor Dostojevski!

Kar se tiče kritike, jo je dobro napisal Baumgartner in je ni manj dobro poslovenil urednik prof. Debevec.

Civis.

Vohun. Roman, spisal J. F. Cooper. V Trstu 1907. Tiskala in založila tiskarna „Edinost“. Dejanje tega slovečega ameriškega romana se vrši za časa severno-ameriških bojev za neodvisnost in je posebno primerno čtivo odrasli mladini. Radi priporočamo to knjigo v nakupovanje, tem bolj, ker ji je cena določena prav nizka. Elegantno broširana knjiga s finim, svetlim papirjem, obsegajoča 420 strani, stane namreč samo 1 K 60 h, po pošti 20 h več. Knjiga je na prodaj v tiskarni „Edinosti“ v Trstu in v vseh knjigarnah po Slovenskem.

Dijaški almanah za leto 1907/8. V Ljubljani 1907. Izdala „Eksekutiva slov. narodno-radikalnega dijaštva“. Uredil V. M. Zalar. — Natisnil A. Slatnar v Kamniku, Cena ?